

KAKTUS

1980

ARG. 15 - NR. 4





KAKTUS udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Hans Grønlund, Hornemanns Vænge 27, 3. tv., 2500 Valby

Tryk: C. Nordlundes Bogtrykkeri, 3400 Hillerød

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 80 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemsskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, 2700 Brønshøj. Giro-nr. 6 57 87 13 - About membership apply to mr. Otto Forum Sørensen.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

15. februar, 15. maj, 15. august, 5. november

Annoncepris: ¼ side 150 d.kr. – Preise für Anzeigen: ¼ Seite 150 d.kr. – Price for ads: ¼ page 150 d.kr.

Selskabets styrelse:

Formand: Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, DK-2770 Kastrup, telf. (01) 51 66 06.

Næstformand: Torbjörn Haldammen, Riset 1, S-734 00 Hallstahammar, telf. 0220 - 260 09.

Ekstern sekretær: Find Aalbæk Madsen, Langedamsvej 11, DK-5500 Middelfart, telf. (09) 41 28 56.

Intern sekretær: Inge Clausen, Månedalen, Høsterkøb, DK-2970 Hørsholm, telf. (02) 89 09 93.

Kasserer: Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, DK-2700 Brønshøj, telf. (02) 94 61 74.

Bestyrer af diateket: Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tåstrup, DK-8410 Rønde, telf. (06) 36 73 25.

Bibliotekar: Hans Grønlund, Hornemanns Vænge 27, 3. tv., DK-2500 Valby, telf. (01) 17 16 01.

Redaktionsmedlemmer:

Cees Rijk van Ravens, Karisveien 122, N-2013 Skjetten.

Helmut Broogh, Am Beisenkamp 78, Wattenscheid, D-4630 Bochum 6.

Hans Keil, Lærkevej 17, D-2381 Ny Bjernt, Sydslesvig.

Hans Skovsgård, Klostervej 20, Breum, DK-7870 Roslev.

Georg Sydow, Hovmålvej 77, DK-2300 København S.

Redaktør af »Meddelelser fra N.K.S.«:

Find Aalbæk Madsen, Langedamsvej 11, DK-5500 Middelfart.

Kredsrepræsentanter:

Kredsrepræsentanternes navne og adresser er opført på bladets næstsidste side.

Forsidebilledet er en optagelse af forskellige crassulaceer. En anden gruppe interessante bladsukkulenter er slægten *Haworthia*, der er omtalt i den første artikel i dette nummer af KAKTUS. Fotografiet er optaget af Helmut Broogh.
Red.



Fig. 14: *Haworthia reticulata*



Fig. 15: *Haworthia cymbiformis* v. *transiens*, ISI 1088.

Haworthia, Duval

»Den grimme Ælling« blandt sukkulenterne?

Peter Brandt Pedersen afslutter hermed sin artikel om slægten *Haworthia*. Første del blev bragt i KAKTUS 1979-4.

Sektion X: *Marginatae* eller *Albicantes* har to ikke særlig spændende medlemmer: *H. marginata* og *H. nitewaliana* med mørkegrønne blade med et hvidt skær. De er nemme, og er man samler, så finder de vel også en Liebhaber.

Sektion XI: *Muticæ* (10 arter). Sektionsnavnet betyder variabel, og det er da også en variabel gruppe, som især har sine tilhængere blandt haworthia-fanatikere. *H. reticulata* (fig. 14) er dog ikke nogen dårlig plante, om end lidt uanselig, så dog ganske interessant med sine svagt netmønstrede blade.

Sektion XII: *Obtusatae* (3 arter) har tykke, »afstumpede« bladspidser. Gruppen har meget interessante blade, hvor den øverste del af bladet er konveks og den nederste konkav. Figur 15 viser en ret sjælden varietet af den såre almindelige og nemme *H. cymbiformis* nemlig v. *transiens* (In-

ternational Succulent Institute Nr. 1088), som for øvrigt tidligere hed v. *translucens*. Det drejer sig her om en importplante fra Uniondale distriktet i Sydafrika. Den er så jomfruelig sart og sirlig at se på, at jeg med min bedste vilje ikke kan forstå, at den ikke er mere populær. Nem og køn (hvad kan man dog ønske mere!) og så er den nem at formere, da den villigt danner sideskud.

Sektion XIII: *Planifoliae* – med mere flade blade end arterne i sektion XII, som de ellers ligner så meget, at man ofte må have etiketten(!) til hjælp for at se, hvad der er hvad! Sektionen indeholder tre arter: *H. aristata*, *H. perplexa* og *H. planifolia*. I forbindelse med denne sektion ville det være på sin plads at bemærke, at hvis en botaniker foreslog, at man skulle slå sektionerne XII, XIII og enkelte arter fra VII sammen, så villet dette også synes rimeligt set med en lægmands øjne.

Sektion XIV: *Retusæ* (33 arter) er meget spændende. Kendetegnet er lidt upræcist, men går især på, at bladene er noget »afstumpede« og bladspidserne ofte er lettere gennemsigtige. Stort



Fig. 16: *Haworthia cuspidata*



Fig. 17: *Haworthia retusa* v. *multilineata*

set er alle her også lette i kultur. Undtagelsen er *H. badia* og *H. schultiana*, som er ømfindtlige overfor vand; men desværre kan de jo heller ikke undvære vand. Det sørgelige faktum bliver: vand dem og du kommer til at fortryde det – vand dem ikke, og du kommer også til at fortryde det! Men alt skal jo heller ikke være lige let. Prøv alligevel. Det gør jeg. Figur 16 viser *H. cuspidata*, som måske ikke appellerer til de helt store udgydelser. Men en lidt klodset plante med en koket udadvendt bladspids er da ikke allerværst. *H.*

Fig. 18: *Haworthia magnifica* v. *mutabilis*



retusa v. *multilineata* (fig. 17) ligner forrige en del. Det er imidlertid en meget mere attraktiv plante. Blade med godt med gods i, og så et interessant »stribet« bladmønster. Og så finder den sig i næsten alt og gror, skønt ikke hurtigt, så dog støt og roligt videre. *H. magnifica* v. *mutabilis* (fig. 18) er ikke så robust som de forrige. Men et pænt bladmønster plus temmelig gennemsigtige bladspidser gør dog, at haworthia-samlere nødigt vil undvære den. Endelig vil jeg lige tage *H. turgida* v. *pallidifolia* med (fig. 19). Typisk bladform som sektionens øvrige medlemmer, men en såre usædvanlig bladfarve og mønster. Bleg grøn med tegninger, der både er plettede og lineære. Den ligner faktisk en sund plante med meldug!

Sektion XV: *Rigidae* (2 arter) – med stive blade, er ikke særlig spændende, hvis man da ikke lige netop er haworthia-samlere, der vil have alt. Har man lidt problemer med pladsen, så spring dem over. Hverken *H. hybrida* eller *H. rigida* har særlig spændende blade eller mønstre – egentlig kun lidt stive og uanselige blade.

Sektion XVI: *Scabrae* (7 arter) med ru blade indeholder imidlertid rene perler – også for ikke-specialsamlere. Skønt ingen af arterne her hverken har hår, tænder eller gennemsigtige blade, så er de så ejendommelige, at de ikke kan undgå at fascinere. Egentlig er de ikke vanskelige, kun langsomt voksende. Sørg derfor for at have godt dræn.

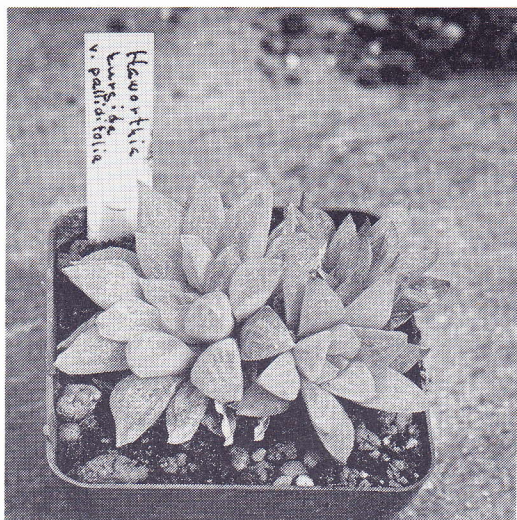


Fig. 19: *Haworthia turgida* v. *pallidifolia*



Fig. 20: *Haworthia starkiana*

På grund af den langsomme vækst er de aldrig almindelige, og prisen kan godt synes urimelig høj for udenforstående. Men de vokser langsomt og danner kun langsomt sideskud. Derfor. Ligeledes kan de være svære at få i vækst, idet de nye rødder kan lade vente på sig i længere tid. Perlen her er *H. starkiana* (fig. 20). Af alle planter jeg har haft i de sidste 10 år, er det den stædigste. Jeg fik den – mod betaling – for 4 år siden med 6 blade og noget, der lignede anelsen af een rodspids. Først i år i juli sidder den nogenlunde fast i potten, så jeg prøver at bekæmpe min nysgerrighed og ikke kontrollere, om der virkelig er rødder. I følge von Poellnitz bliver den 15 cm i diameter, hvad jeg ikke med min allerbedste vilje kan forestille mig. Selv englændere, der er berømte for succes og interesse for *Haworthia*, opnår ikke sådanne planter. Det, der gør planten så attraktiv, er bladenes form og farve. Populært kaldes planten for »bananhaworthia« og ikke uden grund. Bladene, som har form som en lancetformet, trekantet banan, får i fuld sol et ubeskriveligt farvepotpourri i orange, grønt og gult! En anden plante i min samling (fig. 21), købt hos van Donkelaar for *H. starkiana* er anderledes. Den gror, dog langtfra hurtigt, tilfredsstillende; men hverken bladenes form eller især farve – mat mørkegrøn – kan måle sig med den på figur 20 viste plante. Måske er den en hybrid eller en mere villigvoksende klon. En anden god, men også temperamentsfuld plante er *H. sordida*, med længere blade og en så ru bladoverflade, at man ligefrem

får lyst til at vaske den med lunkent sæbevand. Gør det ikke.

Sektion XVII: *Subregulares* – næsten regelmæssig – er en sektion med et medlem, *H. subregularis*, som ikke er særlig iøjenfaldende. Det »næsten regelmæssige« går på blomstens form. Kan undværes.

Sektion XVIII: *Tessellatae* – ternet eller mosaik – har fire medlemmer, men kun én ses regelmæssigt,

Fig. 21: *Haworthia starkiana* (?) ex van Donkelaar.

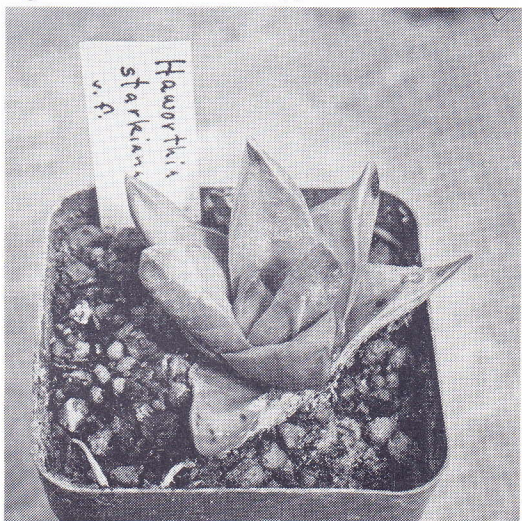




Fig. 22: *Haworthia tessellata* v. *engleri* (til venstre) og *Haworthia tessellata* v. *luisieri* (til højre).

Fig. 23: *Haworthia tortuosa*



Fig. 24: *Haworthia viscosa*





Fig. 25: *Haworthia nigra* v. *schmidtiana* (til venstre) og *Haworthia nigra* (til højre).

nemlig *H. tessellata*. Med rette. Desværre har man givet den ca. 20 varieteter, og det er nok mere end den kan bære. Figur 22 viser to, *v. engleri* og *v. luisieri*, og skønt mosaikken i bladene er forskellig, så er det nu nok tvivlsomt om det retfærdiggør en status som god varietet. Hvis nogen byttede om på etiketterne, ville jeg få meget svært ved at sætte dem på plads igen rigtigt. Planterne er ikke vanskelige og vokser godt, men skønt jeg ikke selv gør det, så dyrk dem halvskygget. Ved fuld sol bliver de meget røde, og væksten går let i stå.

Sektion XIX: *Tortuosae* – snoet – har kun et medlem. Figur 23 viser en *H. tortuosa* med begyndende blomsterstilk. Billedet gør vel enhver kommentar overflødig. Jeg vil blot tilføje, at det er en af de nærmest udødelige planter. Den tåler varme, kulde, vand, tørke og sol. Så kan man vist ikke forlange mere!

Endelig ved vejs ende – sektion XX: *Trifariae* – trekantet – med 4 arter, men vi har gemt noget godt. *H. viscosa* er en lille villigtvoksende plante med ru blade, og den leder tanken hen på en kinesisk pagode (fig. 24). Knap så nem er »lillebror«, *H. nigra*, på figur 25. Som tidligere nævnt er det

vanskelige ofte kun ensbetydende med langsom vækst, hvilket også gælder denne lille, næsten kulsorte plante. Just farven gør imidlertid, at den trods sin lidenhed ikke overses.

Som nævnt i artiklens begyndelse er der problemer med navnene, og i følge Bayer er mange »gode arter« enten kloner eller kulturhybrider. Figur 26 viser to hybrider, nemlig *H. cv. mantellii*, som er en gammel kulturhybrid mellem *H. truncata* og *H. cuspidata*, og en af mine egne *H. truncata* x *H. retusa*. Resultatet er ikke overvældende og tjener vel egentlig mere som en advarsel end som en anbefaling, men døm selv!

Artiklen blev lang. Forhåbentlig ikke så lang at den tilsyneladende mangel på interesse blandt medlemmerne for *Haworthia* blev cementeret. Det fortjener de ikke – hverken medlemmerne eller haworthiaerne.

Peter Brandt Pedersen

Litteratur: Jacobsen: Lexicon of Succulent Plants
Bayer: *Haworthia Handbook*.



Fig. 26: *Haworthia truncata* x *Haworthia retusa* (til venstre) og *Haworthia* cv. *mantellii* (til højre).

BØGER OG TIDSSKRIFTER

Kakteen und andere Sukkulenten

af Hans Hecht.
Forlag: BLV Gartenpraxis 303, München 1980.
ISBN 3-405-12201-5
Format: 19×12,5 cm.
Indhold: 127 sider, farvefotografier og 3 tegninger.
Pris: DM 9.80.

Bogen indledes med en kort gennemgang af de grundlæggende emner: den daglige pleje, formering, sygdomme og skadedyr. Derefter følger i alfabetisk rækkefølge (fra *Acanthocalycium* til *Zygocactus*) en gennemgang af de arter, som man uden større besvær kan erhverve sig hos gartneren. På få undtagelser nær er alle planterne vist i fuld blomstring – godt fotograferet og godt gengivet. Det giver den lille bog en særlig charme. Begynderen får tilbudt en tillokkende appetitvækker, og de fotograferende plantevenner kan lære noget af de gode illustrationer. De forklarende tekster står overfor billederne og omtaler: kendetegn, blomster, hjemsted og kultur. De latinske navne er forsynet med synonymer; og i det omfang det er muligt, er også de folkelige

navne taget med. Man mærker tydeligt på teksten, at forfatteren selv har praktisk erfaring med kaktus og andre sukkulenter.

Helmut Broogh

Die Gattung *Astrophytum*

af Otakar Sadovsky og Bohumil Schütz.
Forlag: Flora-Verlag, Titisee-Neustadt 1979.
Format: 24×17 cm.
Indhold: 248 sider, 16 farve- og 192 sort/hvide fotografier og 8 tegninger.
Pris: DM 29.50.

Hvis man er specielt interesseret i slægten *Astrophytum*, så kan det anbefales, at man køber ovennævnte bog. De to forfattere har beskæftiget sig med slægten i mere end 50 år; så det er erfarne folk, der giver deres viden videre. Teksten er meget omfattende; man må især fremhæve afsnittene om krydsningsforsøg. Disse krydsningsforsøg har givet et godt indblik i slægtens genetik og udviklingshistorie. Illustrationerne er af blandet kvalitet; men hovedparten af dem er gode. Bogen kan lånes i Selskabets bibliotek ved henvendelse til

Hans Grønlund

Nordisk kaktuslitteratur gennem tiderne

Det er et vanskeligt emne, da der ikke foreligger nogen samlet oversigt; men oplysningerne må søges i ældre tidsskrifter, kataloger og bøger. Den første bog på dansk, der giver en udførlig beskrivelse af kaktus, er »Haandbog for Gartnere og Blomstervenner eller Anviisning til den hensigtsmæssige Behandling af Cactusplanten i dens forskellige Arter, for at se den blomstre og trives skjønt«. Bogen er en oversættelse af den tyske udgave fra 1832. I året 1905 udkom bogen Kaktus, af Hans Thomsen; en lille morsom ting på 66 sider. Bogen indeholder også priser på omtalte kaktus, altså en kombineret bog og salgskatalog. I tidsskriftet Stuekultur fra 1918 omtales et godt katalog fra Johansen's handelsgartneri i Odense; et katalog der omfatter 50 sider med kaktus. Er der nogle af vore læsere, der har dette i deres besiddelse?

I Gartnertidende for 1922 findes en velskrevet artikel om Frilandskaktus af Axel Lange. Desværre glemmer forfatteren det vigtigste af det hele, nemlig omtale af hvilke arter man dyrkede i Landbohøjskolens have og hos forfatterens forældre. De første mere omfattende artikler om kaktus finder vi i Meddelelser fra det kongelige danske Haveselskab i året 1921. I samme udgave meddeles, at der er oprettet et Nordisk Kaktus Tidsskrift af Knuth Knuthenborg. Dette tidsskrift gik dog ind i året 1924 og findes idag kun i ganske få eksemplarer her i landet. I året 1925 udkom i Stockholm en bog, »Kakteer« af Axel Holzhausen. F. M. Knuth Knuthenborg udgav i året 1928 »Kaktusbogen«, men et par år tidligere, nemlig i 1926, udgav Dr. Manicus et lille interessant hefte, »Kaktus – Kultur og Pleje«. I 1930 udkom »Den ny Kaktusbog« af F. M. Knuth Knuthenborg. Bogen er efter datidens forhold et pragtwerk, men desværre var oplaget begrænset til 2000 eksemplarer. Året efter udkom en svensk udgave i Stockholm. Denne udgave er ret sjælden; min hustru påstår, at den sidste bemærkning sikkert skyldes den kendsgerning, at den står i min bogreol. I 1930 udkom også et lille hefte, udgivet af R. Greassner i Perleberg, Tyskland; den blev oversat til svensk af F. Fobe og hedder: »Kakteer och deres odling«. Og endelig finder

DANSK KAKTUS-SELSKAB

STIFTET 1932

Selskabet

arbejder for Udbredelse af Kendskab til Kaktus og deres Dyrkning,

afholder Medlemsmøder fra September til Maj,

foretager gratis Udlån til Medlemmerne af tysk og engelsk Kaktuslitteratur,

abonnerer paa Kaktus-Tidsskrifter til Cirkulation i Læsekredse,

udgiver, naar Medlemstallet er stort nok, et dansk Kaktus-Tidsskrift,

Aarskontingent kun Kr. 6.00.

Vil De være med, skriv da til:

DANSK KAKTUS-SELSKAB

BISPEBJERGVEJ, KØBENHAVN, N.

jeg til min store glæde en bog af en norsk nordmand, nemlig bogen »Kaktus som Moteplante« af Arne Thorsrud, udkom i Oslo 1932.

Det er ikke umuligt, at der befinder sig mere kaktuslitteratur i Norge, især da det er lykkedes mig at få opsporet Stephan Nyeland's bogsamling, som han solgte til det norske havebrugsselskab i 1921. Stephan Nyeland oprettede jo som bekendt Vilvorde Havebrugsskole, hvor vi i år har afholdt vores årskongres; så det var med en vis ærbødighed, jeg besøgte skolen, efter at have studeret hans livsværk.

I året 1932 stiftes et nyt kaktusselskab i Danmark. Som initiativtager stod den kendte konsulent og kaktusforfatter m.m. J. Brems. Der afholdtes jævnligt møder i København, og der var gratis udlån af bøger, som engelske og tyske kaktusblade, ak ja, hvor mon de nu monne være? Hvorvidt der udkom et medlemsblad, har det ikke været mig muligt at få oplyst, ej heller selskabets levetid.

I året 1933 udgav Østergaard's frøhandel i Horsens et katalog på ca. 14 sider med kaktus. Samme år udkom bogen »Mit Kaktusvindue« af K. Brandt Klixbüll, iøvrigt i flere oplag. Klixbüll var overgartner ved Københavns kommune, og i bogen omtaler han Dansk Kaktus Selskab, men angiver adressen som Vesterport 228 V, medens adressen på selskabets mærkat, som jeg fandt ved et held, er opgivet til Bispebjergvej, København N.

I årene 1935–36 udkom den svenske »Kaktusboken«, bind 1 og 2, af G. M. Eklund, så vort skandinaviske moderland ligger fint repræsenteret. I sin iøvrigt ret omfattende forfatterskab udgav vor kendte havearkitekt Johannes Tholle, bogen »Stenhøjen«. At jeg omtaler den her, skyldes i første række følgende (mundfuld): *Opuntia* (Frilandskaktus) *fragilis* er gul, *humifusa* rød og *missouriensis* hvid med orange, de ynder grusblandet jord og lun vokseplads. Se Fig. 27. « Den fik mig til at spærre øjnene op, under teksten: blomstrende frilandskaktus sås en *Echinopsis* i fuld blomst. Beskrivelsen af blomsternes farve på *O. humifusa* som *O. missouriensis* = *polyacantha* er en sensation.

I 1935 udkom så »Kaktus ABC« af Backeberg & Knuth Knuthenborg. Oplaget var kun på 3000 eksemplarer, og må siges at være noget af det bedste, der er skrevet på dansk. Værket vakte opsigt langt ud over vore grænser og citeres endnu

den dag i dag af mange kaktusfolk. Det kom dog til udtryk i de fleste udenlandske anmeldelser, at man fandt dette værk burde have været skrevet på et verdenssprog og ikke forbeholdt et sprogligt mindretal. Værket er stadig brugbart og interessant, og navnet Knuth Knuthenborg er kendt overalt i udlandet.

Samme år, altså i 1935, udkom en forbedret og mere udførlig udgave af H. Thomsen's bog »Kaktus«, og samme år en efter min mening sød lille ting, nemlig »Hvordan skal jeg passe og pleje mine Kaktus« af J. Brems. I årene mellem 1935 til 1964 har jeg desværre ikke kunnet finde noget om kaktus eller kaktusselskaber, men vil være taknemmelig for ethvert tips i den retning.

I 1965 oprettedes Nordisk Kaktus Selskab, der havde hovedsæde i Odense og blev ledet af B. Kreutzer Hansen. Bortset fra enkelte huller, eksisterer Nordisk Kaktus Selskab stadig – og forhåbentlig mange år endnu – til glæde og gavn for såvel nye som ældre medlemmer.

I nyere tid, omkring året 1967, udkom »Samlerens store Kaktusbog«, der er en oversættelse af »Das praktische Kakteenbuch in Farben«. Den blev oversat af B. Kreutzer Hansen. I de seneste år har vi de små gode bøger om kaktus og sukkulenter af den kendte sukkulentspecialist Nilaus Jensen, der iøvrigt bliver bedre og bedre, for hvert nyt oplag, hans bøger udkommer.

Georg Sydow

De gode, gamle dage

I 1708 blomstrede den første *Aloe* her i Skandinavien, nemlig hos kongelig rådsherre og præsident Greve Nils Gyllenstolpe, på hans herresæde Noor i Uppland. Det vakte en sådan opsigt, at Kong Karl den XII lod præge en medaille. På den ene side sås kongens brystbillede med overskriften:

Carolus XII D.G. Rex Suee.

Den anden side har følgende tekst:

Stupendos debuit

Stupendo flores Ab. A:o 1708

ad. sequentem

Der var stil over det dengang, omend det var forbeholdt den lavere landadel. I øvrigt må vi ikke forglemme, at netop de adelige og større godsejere var foregangsmænd, når det drejede sig om indførsel af nye planter. Herhjemme har vi også haft smukke og enestående samlinger, men udviklingen, de store skatter, har beklageligvis ødelagt meget af det, som burde have været bevaret for eftertiden. De rester vi ser idag, er for mig at se kun botaniske lazaretter.

Georg Sydow

15 år for en melo-blomst

De fleste kaktusfolk har med velberåd hu ikke mange *Melocactus* i deres samlinger. Dette hænger sammen med denne kaktusslægts vanskeligheder i kulturen. Voksne *Melocactus* med top er ellers noget af det mest imponerende at se på i kaktus-verdenen – mangen en kaktuselsker har ladet sig forføre og har anskaffet sig sådan et klenodie, som oftest var det dog en meget kort ejerglade . .

Mange samlere vil derfor være i tvivl om, hvordan man kan dyrke meloer med held. Køber man for eksempel en fuldvoksen plante, det vil sige med cephalium (top, hvorfra blomsterne fremkommer), må man ty til importplanter. Prisen er stolt, ejerglæden som nævnt kort. Køber man kulturplanter, er udvalget af arter ret begrænset. Ikke mange arter er kendt og vil trives på egne rødder. Heller ikke her er man fri for kulturproblemer, for eksempel ikke lave temperaturer og luftfugtighed. Køber man derimod en podet melo på et solidt underlag, er man bedre stillet med hensyn til kulturproblemerne, skønt det også her varer længe, inden en lille melo bliver typisk. Frøplanter skal være en del år gamle, før de bliver karakteristiske – som små virker de ofte intetsigende. Men hvor længe varer det så for en melo fra frøplantestadiet til dannelsen af cephalium med begyndende blomstring? Her er min erfaring og oplevelse:

Efter at have samlet til højre og venstre de første år, nåede den første kaktusprisliste mig i 1964. Ikke alle slægtsnavne sagde mig noget dengang, men *Melocactus* havde jeg hørt om, og også om deres vanskeligheder i kulturen. Foråret 1965 bestilte jeg hos det dengang navnkundige firma Angela Thorsson en podet *Melocactus stenogonus*. Underlaget var *Eriocereus jusbertyi*. Planten har siden da ført en et upåagtet tilværelse. År ud og år ind stod den bare med i samlingen; den blev lidt efter lidt større, pødeunderlaget kunne gemmes i potten ved følgende omplantninger, skønt det var tydeligt, at det voksede med i tykkelsen (en god egenskab hos *jusbertyi*-underlaget, ikke mindst, når en melo sidder ovenpå!). Først da min plante blev større, fandt jeg ud af, at der ikke findes en *Melocactus stenogonus*; men at min plante ifølge den efterhånden karakteristiske torneudvikling havde tendens mod *Melo-*

cactus bellavistensis Rauh & Backeberg. Planten blev større, først kuglerund, senere svagt opadstrakt, underlaget var gemt og glemt. Ventetiden og tålmodighedsprøven fortsatte, i 8 år, 10 år, 12 år, 14 år! Kun vækst, intet tegn på cephalium. Fjorten år; en lille evighed, også for en tålmodighedsvant kaktusdyrker.

Så kom 1980 på kalenderen; min melo fyldte 15 år, fik en endnu større potte, målte knap 20 cm i højden og 15 cm i bredden. Hen på foråret skete der pludselig noget i toppen, en uldfortætning . . kunne det være sandt? Den 23. juni 1980 kom der uden yderligere forvarsel en lille skarlagensrød blomst frem i meloens uld! Ventetiden var forbi; min melo var begyndt at få sit egentlige, karakteristiske udseende. Omendskønt etiketten måtte ændres endnu engang til *Melocactus unguispinus* Backeberg. Cephaliumvæksten fortsatte langsomt sommeren igennem; flere blomster fremkom, foreløbig enkeltvis og småbitte, åbnede altid hen under aftenen og visnede den næste dag.

Om en *Melocactus* skal man vide, at den ligesom har to aldre. Den ene alder indtil cephaliumdannelsen, hvor planten mobiliserer sine kræfter på at vokse – uden at blomstre. Så kommer meloens overgangsalder, hvor planten koncentrerer sine kræfter på cephaliumdannelsen og blomstringen; medens vækststrangen gradvis ophører, hvilket blandt andet vil sige, at rødderne bliver svage, og at for eksempel en importplante, som man får i denne fase, slet ikke er indstillet på rodnydannelse. Såfremt man er i besiddelse af en ekstra portion tålmodighed (med en *Melocactus bahiensis* kan man måske nå lidt hurtigere til måls end med en *Melocactus unguispinus*), skulle man også prøve at holde en kulturplante af en *Melocactus*, helst podet på et *jusbertyi*-underlag, så kan der egentlig ikke gå så meget forkert; bare vente – vente.

Hans Keil

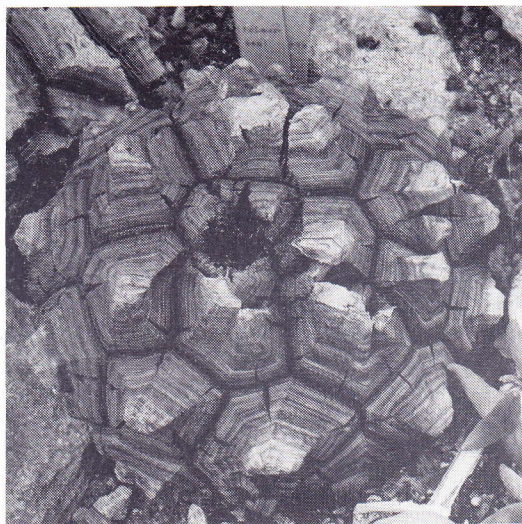
Årsmøte 28. og

Med spent forventning ankom jeg med familien til Vilvorde, København på vårt første årsmøte i N.K.S. Vår utrettelige formann Peter Brandt Pedersen ordnet alle praktiske detaljer med hensyn til innkvarteringen, og la alt tilrette for de ankommende deltakerene.

Første foredrag startet lørdag klokken 14.45, og Georg Sydow tok oss med på en reise i Mexico. En opplevelse man vil huske! Som I.O.S.-medlem gav han oss i tillegg et nyansert bilde av hva I.O.S. er, og står for. Etter en kort pause dro alle deltakerne til Københavns botaniske hage med adgang til de normalt lukkede drivhus. Som første-

gangsbesøkende ble også dette en opplevelse man vil huske lenge. Klokken 18.30 ble en bedre middag servert. Den etterfølgende plantehandel blev livlig. Mange planter skiftet eier for en meget rimelig penge. Selv fikk jeg tak i *Lophophora williamsii*, *Aztekium ritteri*, *Leuchtenbergia principis* med flere. Klokken ca. 20.15 var det Hans Jørgen Pedersen sin tur til å friske opp, samt supplere vår viten om *Mammillaria*, godt underbygget med herlige lysbilder. Neste post, hyggelig samvær, ble som lovet i programmet. For min del også med mange nye venner, og som alltid i hyggelig lag, gikk timene for fort, og det ble meget sent.

Der var trængsel i det store sukkul



Et meget flot eksemplar af *Dioscorea elephantipes*. Fra midten af knolden skyder der senere en bladbærende stængel op. Planten står i Botanisk Have i et af de væksthuse, der normalt ikke er tilgængeligt for publikum (fotografier på midtersiderne: HG).



g 29. Juni 1980

Etter en solid morgenmat startet søndagens foredrag med Torbjörn Haldammen, som fortalte og viste lysbilder om kaktusdyrkning i Sverige. Mange av de forhold han pekte på, blant annet høge priser og dårlig utvalg av planter, gjør seg også gjeldende i Norge – desverre! Generalforsamlingen startet klokken 10.45 med en fyldig beretning fra formannen. Det reviderte regnskapet ble godkjendt, og kontingenten for 1981 blir den samme som for inneværende år. Ved valg til bestyrelsen ble det ingen overraskelser, og årsmøte 1981 vil bli i Grindsted. Klokken 12 ble en nesten altomfattende dansk frokost servert (på norsk: lunch), og deretter på ny livlig plante-

handel. Klokken 13.15 ble årsmøtets siste foredrag avholdt av Frans Laursen med et morsomt og lærerikt foredrag om den store samleslekt *Stapelia* og deres merkelige bestøvningsmekanisme.

For vår del ble dette årsmøtet avsluttet med besøk hos Inge Clausen i Månedalen, som holdt åpent hus for medlemmene. Til slutt en hjertlig takk til bestyrelsen for det arbeidet de må ha utført for å få i stand et så vellykket årsmøte.

Lars B. Woldseth
Tante Ulrikkes Vei 29
N-Oslo 9

ntus i Botanisk Have i København.



En anden smuk knold, *Bowiea volubilis*. Den vokser på samme måde som *Dioscorea elephantipes*; men løvet ser annerledes ud. Knolden minder lidt om et almindeligt løg; men da både løg og *Bowiea* tilhører liljefamilien, så er det måske ikke så mærkeligt.

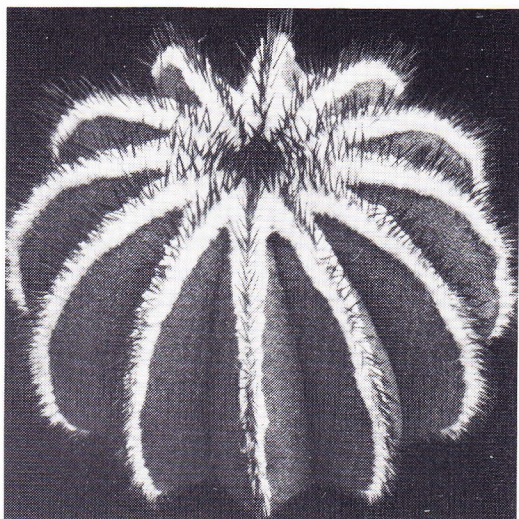
At pode eller ikke at pode, det er måske lige sagen

Efter at have læst Bruno Andersens artikel i sidste nummer om podning er jeg stadig for podninger, hvor de grunde, jeg anførte i min artikel, taler for det. Efter at have pottet mere end halvdelen af mine kaktus og især *Notocactus* om, er jeg endnu mere tilhænger af podninger. Efter at have aflagt mit årlige besøg hos min gode ven Peter Hansen i Gjerlev, så er jeg frygtelig uenig med Bruno. Blot underlaget er valgt med omhu, så får man aldeles ikke usunde og unaturlige planter ved podning.

Sidste år blomstrede mine *Discocactus* ikke. I år har jeg haft blomst i tre forskellige arter – og *D. horstii* ser ikke oppumpet ud. De er alle podet på *Myrtillocactus*!

Jeg gentager – det er næppe særlig naturligt for en plante at vokse i en potte. Jeg kan derfor med min bedste vilje ikke se, at podninger skulle være mere naturstridige. Mange planter er idag næsten udryddet i naturen. Vi samlere har vores del af skylden; overgræsning, erosion og andre menneskeskabte ændringer bærer et ikke mindre ansvar. Klimaændringer og skadedyr gør også deres. Helt enkelt betyder det, at botaniske haver og samlere kan sikre visse arter mod udryddelse. Men hvor mange kan holde f. eks. *Toumeyia papyracantha* på egen rod blot en vinter! – Hvis en *Melocactus* er truet i naturen, så vil selvsamme melo podet på *Opuntia* danne cephalium med påfølgende blomstring og frøsætning indenfor en rimelig tid i kultur. Argumentet med 'plantens sande vækstkrav' er en hård nød at knække, når planten skal gro i et drivhus i Århus eller en vindueskarm i Oslo! Podet kan den det!

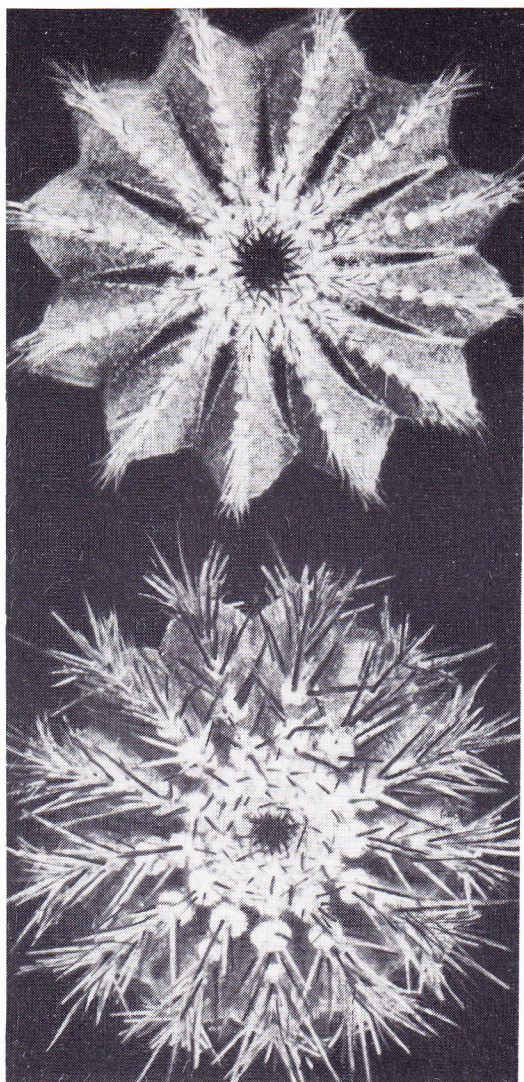
Jeg mener at kunne huske, at Peter Rundblad udsendte et slags spørgeskema i 1975 (?) angående diverse *Discocactus*, *uebelmanniaer* og *Melocactus*, som Bent Jørgensen havde fået hjem i sommeren 1974. Han fik meget få svar, sandsynligvis fordi planterne allerede var døde året efter. Jeg kunne heller ikke holde fingrene fra disse spændende *uebelmanniaer*, men nogle døde og andre voksede – dog meget, meget langsomt.



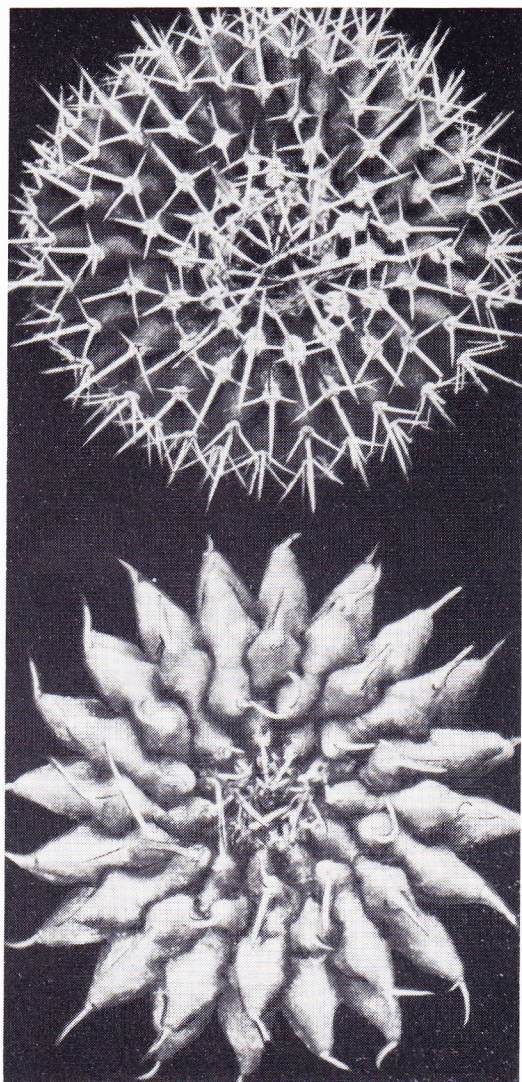
Et meget smukt eksemplar af *Uebelmannia pectinifera*. Planter af denne slægt trives meget dårligt på egen rod, de skal podes (på et godt underlag).

Planter, der vokser meget langsomt, bruger normalt ikke meget vand. Men vand skal de have. Som en anden Odysseus skal man altså forsøge at styre sikkert mellem Skylla og Charybdis. Men risikoen for at disse planter enten rådner eller tørrer op er stor, meget stor. Når så disse planter i naturen er truet – så kig på billederne – og podning er svaret. Jeg sendte samtlige overlevende planter til Peter Hansen og fik dem retur tre uger senere podede på *Myrtillocactus*! Jeg har dem endnu!

Da jeg besøgte Peter her i august, kiggede jeg blandt andet nøjere på hans *uebelmanniaer*. Jeg kunne ikke afgøre, om hans store planter var podede importplanter eller bare sideskud fra sådanne. De var alle podet på *Myrtillocactus*. Jeg finder også, at *Ariocarpus* går fint som podning. Ganske vist kan de i visse tilfælde blive lidt op-pustede. Det er nu normalt ikke selve planten, men snarere »rodhalsen« – se Peter Hansens artikel i forrige nummer. »Oppumpningen« re-



Øverst et typisk eksemplar af *Uebelmannia pectinifera*.
Nederst *Uebelmannia pectinifera* v. *pseudopectinifera*.



Øverst *Uebelmannia meninensis*. Nederst varieteten
rubra. Denne art kan også kun trives tilfredsstillende i
podet tilstand.

sulterer ofte i, at podningen falder af – eller blot sidder og rokker. Prøv forsigtigt at vrikke lidt med den, og sidder den som forventet lidt løst, ja, så falder den let af. Og – tro det eller ej – i langt de fleste tilfælde viser det sig, at planten allerede har dannet begyndende rødder og blot sukker efter at komme i jorden. Denne »metode« kan let give en »frøplante« på 2–3 år, som ligner en importplante på 20–30 år, eller måske lidt mindre. Kort sagt – pod når det er nødvendigt for at planten kan bevares i kultur. Pod når du har brug

for formeringsmateriale. Pod når du har brug for mange blomster til eventuel frøproduktion. Pod når du ønsker at efterprøve, om en frøplante svarer til beskrivelsen angående blomsterfarve *et cetera*.

Men pod med omtanke.

En god plante fortjener et godt underlag. Et dårligt underlag giver en dårlig plante.

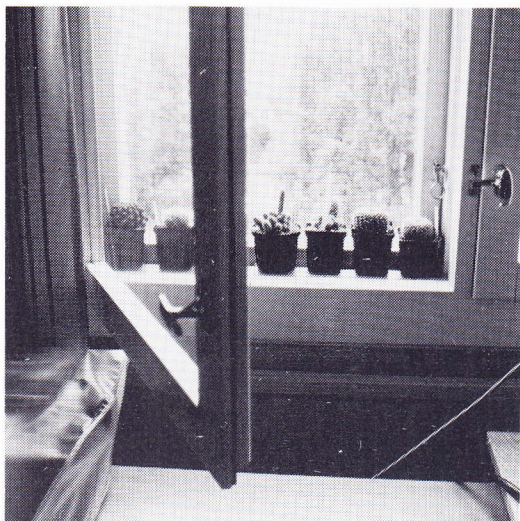
Peter Brandt Pedersen

» . . . på vintern ska plantorna stå ljust, torrt och svalt . . . «

Nu är hösten här och det är hög tid att tänka på kaktusarnas viloperiod. De flesta böcker och alla de goda råd man får säger att på vintern ska plantorna vila och stå ljust, torrt och vanligen i en temperatur på 5–10 grader. Var hittar man nu en sådan plats som uppfyller alla dessa krav? Har man ett växthus och råd att hålla värme i det över vintern är ju problemet löst. De flesta kaktusodlare har nu inte det utan i bästa fall ett sommarväxthus och det gäller alltså att hitta på lämpliga arrangemang inför vintern. Här kommer några tips om hur man på något enklare sätt kan göra i ordning en plats för kaktusarnas viloperiod.

Kraven är alltså tre: Ljust, torrt och svalt. Det krav man enligt min erfarenhet kan rucka lite på är ljuset. Har man en plats som inte är så ljus men där man kan hålla svalt och torrt går det bra att använda den. Garage, förråd, källarutrymmen och uthus av olika slag bör gå bra. Om man tycker det är nödvändigt kan man ju montera upp någon form av belysning. Den som inte har något av ovannämnda utrymmen kan med lite knep och knäp tillverka en lämplig plats.

I handeln finns numera en del olika plastmaterial som dels tål solstrålningen och dels har goda värmeisolerande egenskaper t.ex. plexiglas (akrylplast). Den som har en balkong kan med plastskivor antingen bygga in hela balkongen eller bygga ett litet växthus på den. Se Arne Edmans artikel i KAKTUS 1979–2. Termostatstyrd elvärme ser till att plantorna inte fryser ihjäl. Du som bor i lägenhet och inte har balkong, garage eller källarutrymmen, misströsta inte, det finns hopp för dig också. Trots att man har 2-glasfönster är fönsterbänken alltid den svalaste platsen man har i ett rum. Om värme-elementet under fönstret är avstängt blir det ännu svalare och kalluften får möjlighet att »rinna« ner utmed glasytan. Om man på något sätt kan stoppa upp kalluften i ett utrymme och ställa plantorna där har man närapå fått ett perfekt ställe för viloperioden. Platsen blir ljus, sval och torr och man kan lätt kontrollera hur plantorna mår. Samtidigt får man ju möjlighet att även vintertid »njuta« av kaktusarna. Hur ordnar man nu det här?



Här ses ett exempel på ett permanent monterat innerfönster. Fördelarna är många: för kaktusarna är platsen i det närmaste perfekt, fönstret dämpar bullret utifrån och det sparar massor med energi! En nackdel är att man inte får plats med så många plantor, man väljer då naturligtvis ut de som är blomningsmogna och övriga får stå på ett mindre gynnsamt ställe.

Det som kräver mest arbete och är svårast att göra är ett slags innanfönster som man antingen har permanent monterat eller tar bort på sommaren. Se bilden. Ett enklare sätt är att sätta en glas- eller plastskiva över hela fönstret eller bara den nedre halvan. Ett gammalt akvarium går bra att ställa på fönsterbänken, öppningen utåt och på det viset kan man få en sval plats. Principen är alltså ett mer eller mindre slutet utrymme i anslutning till fönstret och värmeelementet avstängt. Jag hoppas att du nu har fått åtminstone någon idé om hur du under just dina förhållanden kan ordna till en bra vinterplats. Skaffa några termometrar och följ noga upp temperaturen. Det är ju inte alla plantor som tål minusgrader. Lycka till!

Torbjörn Haldammen

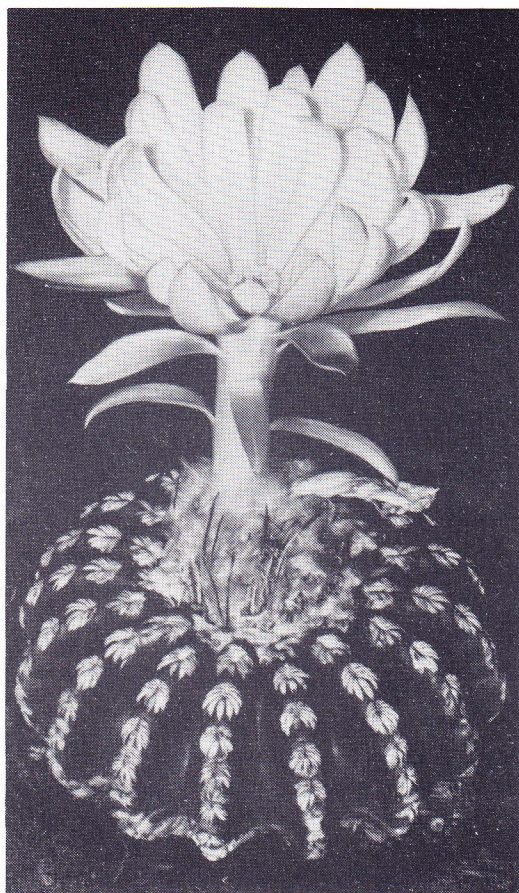
Når discocactussen blomstrer. . .

Med et tværmål på 60 millimeter er vor *Discocactus horstii* allerede en ægte »veteran«. Planten er 40 millimeter høj – dertil skal lægges cephaliets 15 millimeter. Det er en importplante, som vi har plantet i et løst substrat af lava, ler og sand med noget tørv. Den står på den øverste hylde i væksthuset – direkte under glasset – sammen med nogle uebelmanniaer, ariocarpusser og leuchtenbergiaer. De bliver alle passet på samme måde.

Den 7. august – nogle måneder efter den var købt – viste der sig en hvid, rund knop i cephaliet; den var ca. 5 mm høj. I løbet af dagen voksede den til 12 millimeters længde. Det var en solrig dag med enkelte skyer. I væksthuset var der en temperatur på 30 grader Celsius. Dertil skal nævnes, at alle væksthuses vinduer var åbne, og at en ventilator sørgede for at holde luften i permanent bevægelse. Om natten sank temperaturen til 12 grader Celsius. Den følgende dag var det lige så varmt, og om natten lå temperaturen på 16 grader Celsius – altså 4 grader højere. Vi ventede forgæves på blomstringen.

Først den følgende dag, hvor det også havde været varmt, begyndte knoppen langsomt at åbne sig ved 19-tiden. Efter omkring en time var blomsten fuldstændig åben (se illustrationen). Den var ca. 60 mm lang og nogenlunde det samme i diameter. Blomsterfarve: hvid, med sarte gul-grønne midterstriber på de yderste kronblade. Vor optælling gav: 40 kronblade. I stedet for en griffel i midten af blomsten var der en rund åbning med en diameter på ca. 6 mm. Under denne åbning var der en røragtig fordybning. Åbningen var kantet med gullige støvdragere; og »last but not least«: blomsten duftede! Stærkt og skarpt, men ikke ubehageligt. Vi var lige fascinerede af synet af blomsten og den eksotiske duft, og vi fotograferede denne prægtige fremtoning. Henimod klokken to om natten kiggede vi endnu en gang ud i væksthuset og så, at blomsten endnu ikke havde forandret sig. Men om morgenen var al pragt og herlighed visnet. . .

Nøjagtig 8 dage senere kom jeg hjem henimod klokken 20. Min havegang går lige forbi væksthuset. Der mærkede jeg den eksotiske duft, der stadig var i min erindring. Jeg kunne knapt tro, at discoen allerede blomstrede igen. I løbet af dagen havde der ikke været noget spor af en knop at se.



Ganske vist var det den dag varmt og lummert, som om man kunne forvente torden. Måske har dette vejr fremskyndet væksten af knoppen og den følgende blomstring. Det er kun noget vi formoder; for set det havde vi jo ikke. Blomsten stod vidt åben og duftede stærkt. Og – som forrige gang – næste morgen var alt forbi. I en beretning af Alfred Lau har vi senere læst, at en sådan lynhurtig blomstring kan forekomme under lignende vejrforhold. Vi kunne senere fastslå, at temperaturen i væksthuset om dagen havde været oppe på 44 grader og om aftenen på 22 grader. Som før nævnt var det lummervarmt som før torden. Der blev ikke udviklet frø efter blomstringen (vi har kun den ene plante af denne art).

I kaktusvenners samlinger træffer man sjældent *Discocactus horstii*. I blomstringsdygtig størrelse er det mest importplanter. Ofte er eksemplarerne mere eller mindre beskadigede af dyre- eller insektbid. Til trods herfor er planterne stærkt efterspurgt, og i overensstemmelse hermed er

priserne på planterne meget høje. Det skal derfor ikke forbigås i tavshed, at den, der endnu ikke har megen erfaring i at dyrke planter, hellere må bruge pengene på nogle andre arter, der er lettere at passe.

Helmut og Christiane Broogh
(Oversættelse: HG)

Nyt fra Biblioteket

Det er nu ved at være den tid på året, hvor der ikke er så meget arbejde med planterne. Så var det måske en idé at bestille nogle bøger hjem fra selskabets bibliotek for at læse lidt om de planter, som man har anskaffet sig i sommerens løb. Den sidste biblioteksliste blev bragt i KAKTUS 1979-4; men der er kommet nye bøger til siden. Vi har haft mulighed for at anskaffe:

BAYER: *Haworthia* handbook

BUINING: *Discocactus*

JACOBSEN: *Lexicon of succulent plants*

RAUSCH: *Lobivia*, bind 2 og 3

ROWLEY: *The illustrated encyclopedia of succulents*

ROWLEY: *Kosmos-Enzyklopädie der Sukkulanten und Kakteen*

PUTNAM: *Gymnocalycium*s

SADOVSKY & SCHÜTZ: *Die Gattung Astrophytum*

SPRECHMAN: *Lithops*

Vi har fortrinsvis anskaffet bøger, der omtaler specielle planteslægter (*Haworthia*, *Discocactus*,

Lobivia, *Gymnocalycium*, *Astrophytum* og *Lithops*), da det er den type af bøger, der oftest spørges efter af selskabets medlemmer.

For de medlemmer, der ikke har prøvet at låne bøger i biblioteket før, skal vi lige gentage reglerne for lån: Danske medlemmer betaler for transporten af bøgerne begge veje. Det bliver i praksis ordnet på den måde, at bibliotekaren lægger portoen ud for transporten fra biblioteket til låneren. Når låneren returnerer bøgerne, så vedlægger han/hun det beløb i frimærker, som bibliotekaren har lagt ud. Medlemmer i Finland, Island, Norge og Sverige betaler kun for transporten den ene vej, d.v.s. at N.K.S. betaler for portoen fra biblioteket til låneren; låneren skal så selv betale forsendelsen tilbage til biblioteket. Disse regler bevirker, at det bliver nogenlunde lige dyrt at låne i biblioteket for alle medlemmer i Norden. Lånetiden er efter aftale; men hvor intet er aftalt, er lånetiden 1 måned. Man er altid velkommen til at kontakte selskabets bibliotekar – også telefonisk – hvis man gerne vil have lidt mere at vide om de enkelte bøger eller tidsskrifter. Bibliotekar er:

Hans Grønlund
Hornemanns Vænge 27, 3. tv.
DK-2500 Valby
Telf. (01) 17 16 01

Det er nemt at samle kaktus!

— når man har en god rådgiver og en endnu bedre leverandør. »Min kaktushjælp«, som De får gratis, fortæller Dem på 120 sider alt om pleje, og hvad planterne koster. De vil blive forbavset!

Send mig Deres adresse

Max Schleipfer

Kaktusgartneri

D-8902 Neusäss/Augsburg

Importplanter – ja eller nej? Eller hvordan?

Som en udløber af den almindelige debat om naturbevaring har der i de senere år været en debat i udlandet om, hvorledes vi bedst bevarer sukkulenterne. Den amerikanske forening, The Cactus and Succulent Society of America og dens underforeninger har således været involveret i diskussion omkring den amerikanske fredningslovgivning. Ligeledes har der i foreningens blad Cactus and Succulent Journal været en del artikler om emnet. Den internationale organisation for studiet af sukkulente planter, International Organisation for Succulent Plant Study (I.O.S.) har endvidere udarbejdet en norm (Code of Conduct) for, hvad vi samlere kan gøre for at hjælpe med til, at de planter, vi interesserer os for, bliver bevaret.

De fleste af os er vel i den situation, at vi køber en importplante nu og da – eller oftere. Derved kan det netop være os samlere, der egentlig, gennem vores efterspørgsel, er skyld i, at den sidste plante af den art bliver gravet op – selv om det selvfølgelig ikke var derfor vi købte planten. Det er på den anden side indlysende, at det er en fordel at have en del eksemplarer i kultur, hvis en art skulle blive udryddet af andre grunde – som der er nok af, foruden indsamling. Denne form for bevaring forventer man måske, at de botaniske haver tager sig af. Det er nu nok et spørgsmål, om de har plads og midler til det, og desuden er der desværre også nogen, der tager sjældne planter fra de botaniske haver. Hvis vi andre skal være med til at bevare planter, er det indlysende, at der skal omhyggelig kartoteksføring eller skiltning til, samt samarbejde. En anden chance for de truede planter er, paradoksalt nok, at de bliver så populære, at handelsgartnere opformerer dem, i stedet for at de graves op i naturen. Hvis disse gartnerier ligger nær planternes hjemsted, eller andetsteds, hvor forholdene er særligt gunstige, har man oven i købet en chance for, at disse kulturplanter kommer til at ligne de naturlige ret meget. Sådanne gartnerier er en direkte konsekvens af den kommercielle efterspørgsel og redder selvfølgelig kun de planter, der sælger godt. Desuden er det langt fra alle arter, der endnu lader sig formere således, selv nær voksestedet. Under alle omstændigheder

kræver det usikre investeringer. Et markant eksempel på en art, hvor den kommercielle efterspørgsel først har ført til dens næsten totale udryddelse i naturen og dernæst til dens overlevelse i gartnerier, er *Aloe variegata*. Den er formentlig næsten udryddet i naturen på grund af opgravning, men eksisterer jo i så godt som hveranden vindueskarm. På den anden side er et stort antal *Pachypodium baronii* var. *windsori* blevet gravet op i naturen, og vi har ikke nogen i vores vindueskarm endnu.

Problemet er i hvert fald ikke helt enkelt, og det ville være rart med en debat i dette blad herom – eller måske snarere nogle forslag til, hvad vi skal foretage os. Man kan selvfølgelig starte med at overholde I.O.S. normen, men ellers har vi ikke nogen særligt gode forslag – tværtom er man ofte fristet til at bruge den ikke særligt beundringsværdige udvej at undlade at spørge om en plantes oprindelse, når det er en importplante, der frister. Det er et spørgsmål, om det kan blive ved med at gå. Det er specielt tvivlsomt, om den tendens der ind imellem er til, at importplanter værdsættes højere end gartneriformerede planter, kan blive ved med at gå. Man skulle måske i stedet som samler forsøge at lave planter, der ligner de naturlige, d.v.s. vurdere planterne efter, om de ser »sandsynlige« ud og ikke efter, hvor hurtigt, de gror, eller hvor meget de blomstrer. Derfor behøver de jo ikke at skulle ligne en plante, som en bøffel er trampet igennem. Men hermed kommer vi nok for lagt over i diskussionen om, hvad en pæn plante er.

Den nedenfor stående norm, som vi har oversat, beskæftiger sig i høj grad med indsamlinger. Vi mener, at dette emne er mere relevant for danskere, end det ved første øjekast ser ud til. Dels er der folk, der f. eks. tager til de kanariske øer på ferie og samler dér. Dels samles der også planter herhjemme, og selv om det ikke er sukkulenter, er det vel også ærgerligt, om vore egne planter uddør. Der regnes med over 20.000 truede arter, og mon ikke et par af vore egne er med dér?

I felten

Stræb efter at gøre så lille skade på naturlige be-

voksninger af arter som muligt, og husk, at indenfor en art kan der være lokale racer med genetiske forskelle – bevoksningen på én bakke er måske ikke helt den samme som den på den næste.

Overhold nationale og lokale regler om indsamling i ånd såvel som i bogstav:

- Undersøg lokale love om fjernelse og eksport af planter.

- Hvis en tilladelse er nødvendig, undlad da at samle uden.

- Hvis tilladelsen angiver, hvor mange planter eller arten af det materiale, som må samles, overhold da, hvad den siger.

- Undersøg om planterne, som du vil samle, er truede eller regnes for at være det.

- Det er høfligt og i egen interesse, hvis du agter at samle i et land, hvor der er et selskab for sukkulent-entusiaster, at henvende sig til selskabets ledelse.

- Når du har tilladelsen, saml da diskret og giv ikke lokale beboere den opfattelse at planterne har kommerciel værdi.

- Hvor det er muligt, indsaml da frø, stiklinge eller sideskud og ikke hele planten. Hvis du skal bruge hele planter, vær da tilfreds med små eksemplarer.

- Husk at udvoksede planter sjældent kan flyttes med held og ofte bliver skadet ved transport, hvilket gør dem uegnede til udstillingsformål. Ikke kun dette, men de er nødvendige på voksestedet for at producere frø til videreførsel af slægten.

Gør omhyggelige felt-notater, der så vidt muligt omfatter lokalitet, højde over havet, vegetations- og jordtype, indsamlingsdato og dit eget felt-nummer. Prøv at anslå det sandsynlige antal individer og bevoksningens udstrækning; iagttag mængden af frøsætning og hyppigheden af frøplanter. Vær opmærksom på enhver mulig trussel, det være sig gennem bebyggelse, overgræsning eller nærheden af veje, og hvis du mener, at bevoksningen eller arten kan være i fare, så lav en mere grundig undersøgelse og rapportér dine resultater til I.O.S. Conservation Committee eller lokal naturbeskyttelsesforening eller kaktus- og sukkulentforening.

Hvis muligt, tag fotografier og/eller bevar repræsentativt materiale, fortrinsvist formeringsdygtigt, for deponering i herbarium.

I gartneriet

Sigt efter at udvikle din dyrkningsmæssige ekspertise til at formere »vanskelige« planter med succes: formér, formér, formér!

- Undlad at avertere med eller sælge uformerede vilde planter.

- At optræde som forhandler af importerede planter kræver ingen gartnerimæssige evner, og ansporer til ødelæggelse af naturlige bevoksninger.

- Tilslut dig det stigende antal succesrige dyrkere som formerer fra frø eller aflæggere.

- Køb ikke materiale fra nogen leverandør som du tror handler i strid med nogen lov angående indsamling eller eksport, eller som ikke giver data i overensstemmelse med anbefalingerne i denne Norm.

- Forsøg at formere sjældne arter og fordel materialet til I.O.S. – tilsluttede reserve-samlinger.

- Sørg for at have mere end én uafhængig klon af en sjælden art, endog selv-fertile, til frøproduktion.

- Lav omhyggelige optegnelser vedrørende oprindelsen af alt materiale, især alt af kendt vild oprindelse, og vær meget nøjeregnende med korrekt skiltning.

- Husk at den bedste måde at sikre arter i kultur er at distribuere den vidt omkring.

- Hvis dit gartneri er i hjemlandet for en art, du handler med, så undlad at sælge hele planter indsamlet i naturen og dyrket i gartneriet uden først at have formeret dem.

Hjemme

Gør god dyrkning til dit kriterie, ikke planternes størrelse eller sjældenhed.

- Støt ikke en leverandør, som handler med uformerede importerede planter uden hensyn til denne Norms anbefalinger.

- Rapporter til I.O.S. ethvert tilfælde af import af vilde planter som kommer til dit kendskab, og som du tror strider mod nationale eller internationale regler, eller som kan have forårsaget nævneværdig skade på den vilde bevoksning af en art.

- Sørg for at have et godt kartotek og en høj standard vedrørende skiltning, især hvis du specialiserer dig i bestemte grupper.

- Stræb efter at formere sjældne arter og hjælp med til deres overlevelse ved at distribuere materiale (med tilgængelige oprindelses-data) til andre samlere.

Udstillinger og præmiering

I udstillings-programmer bør arrangørerne oplyse, at der vil blive givet mere anerkendelse til planter, der betragtes som svære at dyrke, end

til de, som er sjældne. Dommere bør ikke give forrang for planter som tydeligvis er importerede fremfor veldyrkede frøplanter.

Palle Carlsen.
Torben Jensen

MEDLEMMERNES HJØRNE

KAKTUS

Jeg har forsøgt at lave en lille oversigt over, hvordan bladet er blevet brugt i det sidste årstid. Til dette formål har jeg benyttet de seneste 5 numre af KAKTUS. Tælles annonceriderne og forsiderne ikke med, er der 101 sider beregnet til tekst og billeder. Disse sider er blevet brugt til følgende:

Artikler og beretninger: 87 sider, andet (anmeldelser, køb-salg-bytte, o.s.v.): 14 sider. Det ser jo meget fornuftigt ud; men lad os se lidt på, hvad de 87 sider dækker over. Man opdager hurtigt, at Peter Brandt Pedersen, Georg Sydow og Inge Clausen skriver mest; deres artikler fylder 42 sider, mens selskabets resterende medlemmer (sådan ca. 750!) udfylder de tiloversblevne 45 sider.

Af de 87 sider er der 32 sider illustrationer med tilhørende forklaringer. Det er lidt synd, at der er så få til at udfylde bladets sider, og samtidigt er det sørgeligt, at det efterhånden noget dyre tidsskrift skal være så overfyldt med illustrationer, hvor tekst ville være mere ønskeligt; men det skyldes vel mangel på artikler. Der skulle ellers nok være rigeligt med emner at skrive om, selv om den manglende skrivelyst ellers kunne tydes som om alle emner nu stort set er blevet udtømt.

Ole Nielsen
Møllegaardsvej 4
Sigerslev
4660 Store Heddinge

Redaktionen kan fuldt ud tilslutte sig Ole Nielsens kritik af bladet. Vi er nødt til at »blæse« billederne op for at få udfyldt de 24 sider. Vi ville gerne bringe mere tekst; men der kommer for få artikler fra medlemmerne. Hvis man skulle have lyst til at skrive en artikel til KAKTUS – men ikke rigtig ved, hvordan man udformer manuskriptet, så læs den lille artikel på side 94 om KAKTUS.

Red.

Svamp?

Når jeg planterade om min *Cleistocactus strausii* fick jag se något vitt i jorden. Det liknade mögelsvamp, var mjukt och *inte* koncentrerat till själva rötterna utan utspritt i jorden. Alla »svamparna« var ungefär 2–3 mm i diameter. Är nu detta mögelsvamp, något gift eller gödningsmedel? Nämnas kan att kaktusen är inköpt i mars (1980) och växer så det nästan syns. Den har inte heller haft några skadedjur. De vita »fläckarna« satt delvis fast på insidan av plastkrukan, men gick lätt att skrapa loss. Har någon råkat ut för liknande? Tacksam för svar.

Hälsningar till alla kaktusvänner!

Marina Ruhs
SF 666 40 Maxmo
Finland

KØB - SALG - BYTTE

Under denne rubrik kan medlemmerne af NKS gratis få optaget kortfattede annoncer om køb, salg eller bytte af planter og bøger samt andet med tilknytning til vor hobby.

Köpes: Jag är intresserad av att köpa sticklingar med eller utan rot av följande arter: *Opuntia microdasys pallida*, *Heliocereus speciosus*, *Echinocereus pentalophus*, *Hylocereus triangularis*, *Cleistocactus smaragdiflorus*, *Monvillea cavendishi*, *Harrisia fragrans*, *Coryphanta bumamma*, *Krainzia guelzowiana*, *Schlumbergera*-hybrider: Norris, Bicolor eller Pecheroi, *Mammillaria compressa*, *Selenicereus pteranthus*. Är ingen rik man, men jag skall bjuda så högt jag kan.

Gunmar Bäck, Skälbergsgatan 8 A, S-722 21 Västerås.

Købes: Et pænt eksemplar af Samlerens store Kaktusbog. Peer Hansen, Amager Landevej 260, 2770 Kastrup. Telf. (01) 51 35 09.

Köpes: Följande *Ferocactus*-arter: *coloratus*, *convillei*, *echidne*, *flavispinus*, *flavovirens*, *fordii*, *gatesii*, *grandis*, *guaymensis*, *haemanthus*, *hererae*, *longihamatus*, *mathsonii*, *melocactiformis*, *peninsulae*, *pottsii*, *pringlei*, *rafaelensis*, *rectispinus*, *robustus*, *tiburonensis*, *townsendianus*. Jag söker också större (mer än 10 cm Ø) exemplar av andra *Ferocactus*-arter.

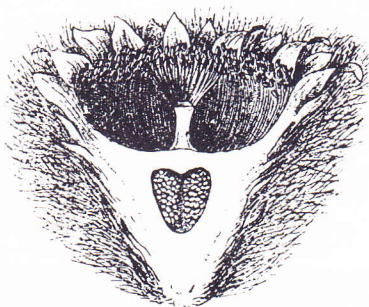
Michael Söderlund, Grevegårdsvägen 240, S-421 61 Västra Frölunda. Telf. 031 - 49 59 18.

Sælges: To nye eksemplarer af J. Nilas Jensen: Sukkulenter for 20 kr. + porto pr. stk.

Michael Helmer Nielsen, Frederikssundsvej 71, 2., 2400 København NV. Telf. (01) 86 75 90.

Bytte: Jag har små sticklingar av *Echinopsis* och *Rhipsalidopsis* att byta mot *Gymnocalycium*-, *Rebutia*- och *Ferocactus*-arter.

Marina Ruths, SF 666 40 Maxmo, Finland.



KAKTUS

Redaktionen tager med glæde mod artikler om kaktus og andre sukkulenter til bladet. Hvis man ikke har prøvet at udforme et manuskript før; så kan man nævne nogle retningslinier, der vil lette redaktionen arbejde i nogen grad:

Når man skriver manuskriptet, skal man sørge for at holde en forholdsvis bred margen på venstre side af papiret – helst 5 til 6 cm bred. Redaktøren bruger denne margen til at skrive forskellige anvisninger til trykkeriet i. Dernæst vil det være en fordel, om man holder en god linieafstand. I et håndskrevet manuskript bør man kun skrive på hver anden linie; i et maskinskrevet manuskript bør man skrive med linieafstand 2 (hvor man almindeligvis anvender linieafstand 1½). Hvis redaktøren skal foretage rettelser eller redaktionelle tilføjelser, så er det rart at have noget plads at gøre det på.

Som illustrationer kan anvendes stregtegninger eller fotografier. Stregtegninger trækkes op med tusch, tuschpen eller kuglepen. Man kan godt lave tegningen i større format end den skal anvendes i bladet – trykkeriet kan sætte den ned til den rigtige størrelse.

Næsten alle typer af fotografisk materiale kan anvendes til reproduktion i KAKTUS, d.v.s. dias, farvenegativer, sort/hvide negativer og sort/hvide aftryk.

Hvis man har spørgsmål af teknisk art i forbindelse med udformningen af en artikel til KAKTUS; så er man altid velkommen til at kontakte redaktøren,

Hans Grønlund
på 01-17 16 01

KAKTUSAR

Stort urval av fröplantor.

Lista fås mot porto.

10 olika Parodia: 60 Sv.kr. + frakt

5 olika kaktusar: 30 Sv.kr. + frakt

10 olika kaktusar: 55 Sv.kr. + frakt

30 olika kaktusar: 160 Sv.kr. – fraktfritt!

Firma Svantes Kaktusar

Järnbrugsgatan 7
660 31 Svanskog
Sverige

TILBUD

8 kaktus og/eller sukkulenter til nybegynderen: 50 kr. 5 formeringer af sjældenheder, kaktus og/eller sukkulenter: 50 kr. Send beløbet, hvorefter planterne straks sendes. Tilbuddet gælder også efter 1.4.81.

Hans Keil

Lærkevej 17, Ny Bjernt
D-2381 Neuberend, Sydslesvig



Kredsrepræsentanter:

Norge: Cees Rijk van Ravens, Karisveien 122, 2013 Skjetten, telf. (02) 74 04 03.

Sverige: Torbjörn Haldammen, Riset 1, 734 00 Hallstahammar, telf. 0220 - 260 09.

Västssverige: Hans Åke Söderberg, Hasselkullegatan 86, 461 00 Trollhättan, telf. 0520 - 164 04.

Nordjylland: Dorthe Møller Jensen, Døvnældevej 10, 9800 Hjørring, telf. (08) 92 48 45.

Vestjylland: Erik Holm, Fruehøjvej 36, 2. tv., 7400 Herning, telf. (07) 12 32 82.

Østjylland: Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tåstrup, 8410 Rønde, telf. (06) 36 73 25.

Sønderjylland: Thomas Nissen, Simmerstedvej 91, 6100 Haderslev.

Fyn: Ebbe Dreyer Skov, Spireavænget 3, 5210 Odense NV, telf. (09) 94 13 43.

Sjælland: Poul Erik Hansen, Esberns Allé 2 st., 2860 Søborg, telf. (01) 69 90 39.

Diateket:

Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tåstrup, DK-8410 Rønde.

Tidligere årgange af »KAKTUS«

Nedennævnte årgange af KAKTUS kan købes ved henvendelse til Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tåstrup, 8410 Rønde, tlf. (06) 36 73 25. Betaling: check eller postanvisning.

Årgang 1 (1 hæfte): 5 kr. - årgang 5, 6 og 7: 20 kr. pr. årgang - årgang 8 (2 hæfter): 10 kr. - årgang 9, 10, 11, 12 og 13: 40 kr. pr. årgang - årgang 14 (3 hæfter): 20 kr.

Sukkulenter til friland

Specialkatalog over
Sempervivum, Joviborba
og nærstående slægter
- samt over Iris
Gerne postordre

MAILANDS STAUDER

Simmelbrovej 36, 7260 Sdr. Omme.

HAR DE PRØVET

AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret?

Få et gratis prøvenr. af vort
medlemsblad »Orchideen«,
der kommer 10 gange årligt.

Kontingent kr. 125.

DANSK ORCHIDE KLUB

Solsikkevej 7,
4600 Køge.

INDKØBSCENTRALEN

Nordisk Kaktus Selskabs indkøbscentral
skaffer pletter, gødning og andre ting, vi har
brug for i vor hobby. Salg af N.K.S.-emble-
mer og N.K.S.-kuverter foregår også gennem
indkøbscentralen. Henvendelse til:

FIND AALBÆK MADSEN

Langedamsvej 11
DK-5500 Middelfart
Giro 6 60 02 63



– næste gang De kommer til

KØBENHAVN

bør De i egen interesse besøge

Thorvald Petersen's Handelsgartneri

Jagtvej 74

her finder De det største udvalg i

KAKTUS og SUKKULENTER i alle størrelser

Kaktusgødningen SUKUROL føres

KAKTUS

Stort udvalg i frøplanter og sjældne
importplanter samt mange
arter Sempervivum, Papyrus og
andre prydgæsser.

Bent Jørgensen

Vejlegårdsvej 99 – Vallensbæk
2620 Albertslund – Tlf. (02) 64 50 95

Plantelister udsendes ikke

»Klein Mexiko« LUKKER den 25. oktober
1980; men vi ÅBNER igen den 26. marts 1981
med nye og interessante kaktusser. Vi glæ-
der os til Deres besøg til foråret!

OTTO POUL HELLWAG

KAKTUS GARTNERI

D. 2067 Reinfeld/Holsten

Steinfelder Heckkaten

(vejen Reinfeld–Bad Segeberg)

KAKTUS - SUKKULENTER HÆNGEPLANTER

Mange nye importplanter fra Texas

Åbent torsdag og fredag 10–17 - lørdag 9–12
April planteliste kan rekvireres mod forud-
betaling af kr. 2,00 til porto.

INGE CLAUSEN

gartneriet Månedalen

Månedalen 2 – 2970 Hørsholm

Tlf. (02) 89 09 93 kl. 8–9 og 17–18

KARLHEINZ UHLIG

Frø - Kulturplanter - Import - Eksport

Lilienstr. 5 - Postbox 1107

D-7053 KERNEN i. R.

Buiningia aurea	DM 10-14
purpurea	- 30-35
Ferocactus acanthodes v. lecontei	- 10-25
Mamillaria discolor	- 14-25
heidiae	- 7- 8
mystax	- 12-25
ritteriana	- 8-25
Matucana variabilis	- 7-12
Neochilenia transitensis	- 30
Thelocactus nidulans	- 20-25

WHITESTONE GARDENS LTD.

**Sutton-under Whitestonecliffe,
Thirsk, N. Yorks. YO7 2PZ, England**

Specialist i postordrer af kaktus og andre
sukkulenter, bøger, frø m.m. Send tre inter-
nationale svarkuponer (post) for vor fuldt
illustrerede 36 siders prislister, som inde-
holder verdens mest omfattende bogliste.

Ing H. van Donkelaar

Werkendam/Holland

Betydeligt udvidet sortiment i
sukkulenter, kaktus samt andre sjældne
planter.

Min nye plante- og frøliste sendes
mod forudbetaling af 2.50 h fl
og tillægget 1979 koster + 1 h fl
(internat. postanvisning)

– Alle henvendelser kan ske på dansk –